

15 Ιουλίου 1974: Η ημέρα που άνοιξε την “κερκόπορτα” στον Αττίλα - 50 χρόνια από το προδοτικό πραξικόπημα

/ [Επικαιρότητα](#)

Συμπληρώνονται σήμερα 50 χρόνια από το προδοτικό πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου 1974 που σχεδιάστηκε από το χουντικό καθεστώς των Αθηνών και εκτελέστηκε με τη συμμετοχή της ΕΟΚΑ Β' στην Κύπρο. Η ημέρα αυτή αποτέλεσε την απαρχή της κυπριακής τραγωδίας ανοίγοντας την “κερκόπορτα” στον Αττίλα με αποτέλεσμα την εισβολή των Τούρκων λίγες ημέρες αργότερα που είχε ως αποτέλεσμα την κατάληψη εδαφών της νήσου που παραμένουν υπό κατοχή μέχρι και σήμερα.

Ήχησαν και φέτος 08.20 το πρωί, στιγμή της έναρξης της επιχείρησης προς το Προεδρικό Μέγαρο, οι σειρήνες σε όλες τις πόλεις της ελεύθερης Κύπρου, με το σύνθημα έναρξης συναγερμού.

Το πρωί εκείνης της ημέρας τα τανκς της Χούντας διενεργούν πραξικόπημα με σύνθημα “Αλέξανδρος εισήλθε νοσοκομείο”. Φάλαγγες αρμάτων εισέρχονται στο οδικό δίκτυο με στόχο την εξουδετέρωση της προεδρικής φρουράς.

Στόχος η ανατροπή του Μακαρίου

Με τον ελληνισμό της Κύπρου αδύναμο αμυντικά με την απόσυρση της Ελληνικής Μεραρχίας και αποδιοργανωμένο από εσωτερικές συγκρούσεις την περίοδο 1971-1974, η χούντα των συνταγματαρχών με τους εδώ συνεργάτες της έθεσαν ως βασικό τους στόχο την ανατροπή του νόμιμου Προέδρου της Δημοκρατίας Μακαρίου Γ’ εναντίον του οποίου κινήθηκαν με στρατιωτικές δυνάμεις το πρωί της 15ης Ιουλίου.

Τα σχέδια τους επί της ουσίας απέτυχαν, αφού ο Μακάριος διασώθηκε και μετά από ολιγόμηνη απουσία στο εξωτερικό επέστρεψε στην Κύπρο και ανέλαβε τα προεδρικά του καθήκοντα. Ομως, οι αποτρόπαιες ενέργειες εναντίον της συνταγματικής τάξης της Κύπρου και της Δημοκρατίας οδήγησαν λίγες μέρες αργότερα και στο δεύτερο έγκλημα σε βάρος του κυπριακού λαού. Η Άγκυρα αξιοποίησε το πραξικόπημα ως άλλοθι και εισέβαλε στις 20 Ιουλίου 1974 στο νησί, σκορπίζοντας τον θάνατο, την προσφυγοποίηση και την καταστροφή.

Η αντίστροφη μέτρηση για τη διχοτόμηση της Κύπρου ξεκίνησε όταν το 1967 την εξουσία στην Ελλάδα κατέλαβε η στρατιωτική δικτατορία. Οι σχέσεις μεταξύ αυτού του καθεστώτος και του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας, Μακαρίου Γ’ ήταν τεταμένες επειδή ο Μακάριος αρνήθηκε να είναι ένας Πρόεδρος υπό κηδεμονία.

“Αλέξανδρος εισήλθε νοσοκομείον”

Με το σήμα “Αλέξανδρος εισήλθε νοσοκομείον”, ο επικεφαλής των ελληνικών στρατιωτικών δυνάμεων στην Κύπρο ταξίαρχος Μ. Γεωργίτσης ανήγγειλε στην ηγεσία της ελληνικής χούντας, το πρωί της 15ης Ιουλίου 1974, την έναρξη του πραξικοπήματος ενάντια στον δημοκρατικά εκλεγμένο Πρόεδρο της Κύπρου.

Νωρίς το πρωί της Δευτέρας, 15 Ιουλίου 1974, ο Μακάριος επέστρεψε στο Προεδρικό Μέγαρο στη Λευκωσία από την εξοχική του κατοικία στο Τρόδος, όπου είχε περάσει το Σαββατοκύριακο. Την ώρα εκδήλωσης του πραξικοπήματος, ο

Μακάριος δεχόταν μια ομάδα ελληνοπαίδων από την Αίγυπτο.

Όταν τα πυρά πύκνωσαν και το Προεδρικό Μέγαρο άρχισε να κανονιοβολείται από τα τεθωρακισμένα της Εθνικής Φρουράς, ο Μακάριος, αφού προστάτευσε πρώτα τους μικρούς του επισκέπτες, στη συνέχεια διέφυγε από τη μοναδική αφύλακτη δίοδο, που υπήρχε στα δυτικά του Προεδρικού Μεγάρου.

Η γνώριμη φωνή

Κατέφυγε στη Μονή Κύκκου και στη συνέχεια στην Πάφο. Και ενώ οι πραξικοπηματίες θεωρούσαν τον Μακάριο νεκρό και το ανακοίνωναν συνεχώς μέσω του ΡΙΚ, αυτός ήταν ζωντανός και απηύθυνε μήνυμα μέσω ενός αυτοσχέδιου ραδιοσταθμού της Πάφου όπου δήλωνε στο λαό:

“Ελληνικέ Κυπριακέ Λαέ! Γνώριμη είναι η φωνή που ακούεις. Γνωρίζεις, ποιος σου ομιλεί. Είμαι ο Μακάριος. Είμαι εκείνος, τον οποίο συ εξέλεξες δια να είναι ο ηγέτης σου. Δεν είμαι νεκρός. Είμαι ζωντανός. Και είμαι μαζί σου, συναγωνιστής και σημαιοφόρος εις τον κοινόν αγώνα. Το πραξικόπημα της χούντας απέτυχε. Εγώ ήμουν ο στόχος της και εγώ, εφόσον ζω, η Χούντα εις την Κύπρον δεν θα περάση. Η Χούντα απεφάσισε να καταστρέψη την Κύπρο. Να την διχοτομήση. Αλλά δεν θα το κατορθώση. Πρόβαλε παντοιοτρόπως αντίστασιν εις την Χούντα. Μη φοβηθής. Ενταχθήτε όλοι εις τα νομίμους δυνάμεις του κράτους. Η Χούντα δεν πρέπει να περάση και δεν θα περάση. Νυν υπέρ πάντων ο αγών.”

Ο Μακάριος επιβιβάστηκε σε βρετανικό στρατιωτικό αεροσκάφος και μέσω Μάλτας μετέβη στο Λονδίνο, όπου την επομένη, 17 Ιουλίου, συναντήθηκε με τον Βρετανό πρωθυπουργό Χάρολντ Ουϊλσον και τον Υπουργό Εξωτερικών Τζέιμς Κάλαχαν.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες ζήτησαν την υποστήριξη της ανεξαρτησίας της Κύπρου και κάλεσαν όλα τα κράτη να πράξουν το ίδιο, ενώ ο Υπουργός Εξωτερικών Χένρι Κίσινγκερ απέρριψε πρόταση για υποστήριξη του ανατραπέντος καθεστώτος Μακαρίου.

Πρόσχημα για την εισβολή των Τούρκων

Χρησιμοποιώντας το πραξικόπημα ως πρόσχημα, η Τουρκία εισέβαλε στην Κύπρο πέντε ημέρες αργότερα. Σε μια εισβολή δύο φάσεων, τον Ιούλιο και τον Αύγουστο,

και παρά τις εκκλήσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ [Ψήφισμα 353 (1974)] και τη γρήγορη αποκατάσταση της συνταγματικής τάξης στο νησί, η Τουρκία κατέλαβε το 36,2 τοις εκατό της εδαφικής επικράτειας της Κυπριακής Δημοκρατίας και εκτόπισε βίαια περίπου 200.000 Ελληνοκυπρίους από τις εστίες τους.

Άλλοι 20.000 Ελληνοκύπριοι, οι οποίοι παρέμειναν στις κατεχόμενες περιοχές, εξαναγκάστηκαν και αυτοί τελικά να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους και να αναζητήσουν καταφύγιο στις ελεγχόμενες από την κυπριακή Κυβέρνηση περιοχές.

Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι εξακολουθούν να αγνοούνται από τις διακοινοτικές μάχες του 1963 - '64 και την τουρκική εισβολή του 1974.

Με πληροφορίες από το ΚΥΠΕ